

СВИНАРСТВО

УДК 636.4.082.43

DOI: <https://doi.org/10.33694/978-966-1550-33-8-2021-0-0-107-109>

ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СВИНОМАТОК РІЗНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЙНОЇ ЦІННОСТІ

В. І. Халак, кандидат сільськогосподарських наук

Державна установа «Інститут зернових культур НААН України»
вул. Володимира Вернадського, 14, м. Дніпро, 49027, Україна
e-mail: v16kh91@gmail.com

Теоретичною основою для проведення досліджень є наукові роботи вітчизняних та зарубіжних вчених (Рибалко В. П., 2014; Дудка О. І., 2009, 2020; Церенюк О.М., 2018, 2020; Халак В. І., 2020, 2021; Сусол Р. Л., 2015; Кислинская А. И., 2013; Кабанов В., 2009; Михайлова О. А., 2017; Третьякова О. Л., Бондаренко В. С., 2018; Бажов Г. М., Комлацкий В. И., 1989).

Мета роботи – дослідити відтворювальні якості свиноматок різної експлуатаційної цінності та розрахувати економічну ефективність їх використання.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження проведено в агроформуваннях Дніпропетровської області та лабораторії тваринництва Державної установи «Інститут зернових культур НААН України». Оцінку свиноматок великої білої породи за відтворювальними якостями та показниками, що характеризують їх експлуатаційну цінність проводили з урахуванням наступних ознак: тривалість життя, міс, тривалість племінного використання, одержано опоросів, одержано порослят усього, гол, одержано живих порослят, гол, багатоплідність гол., маса гнізда на час відлучення у віці 28 діб, кг, збереженість, %, тривалість міжопоросного періоду, діб, кількість непродуктивних діб з розрахунку на один опорос. Племінну цінність свиноматок визначали згідно діючої інструкції з бонітування свиней (2003) та за індексом М. Д. Березовського (цит. за П. А. Ващенко, 2019), експлуатаційну цінність свиноматки – за методикою Є. В. Коряжнова (1985) (табл. 1).

Економічну ефективність розраховували згідно «Методики визначення економічної ефективності використання у сільському господарстві науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, нової техніки, винаходів і раціоналізаторських пропозицій» (1986).

Таблиця 1. Шкала оцінки експлуатаційної цінності свиноматок

Рівень експлуатаційної цінності	Експлуатаційна цінність в розрахунку на одну свиноматку, що опоросилася		Експлуатаційна цінність в розрахунку на одну свиноматку, що осіменено	
	Е ₁ (всього поросят)	Е ₁ (у тому числі життєздатних)	Е ₂ (всього поросят)	Е ₂ (у тому числі життєздатних)
Низький	До 25	До 20	До 25	До 15
Середній	26-40	21-30	21-44	16-34
Високий	Більше 50	Більше 40	Більше 45	Більше 35

Біометричну обробку одержаних результатів досліджень проводили за методиками Г. Ф. Лакіна (1990).

Результати досліджень. Аналіз даних первинної зоотехнічної документації свідчить, що тривалість життя свиноматок основного стада становить $43,9 \pm 1,95$ міс. ($Cv=35,34\%$), тривалість племінного використання $-32,6 \pm 1,92$ міс. ($Cv=46,89\%$), одержано опоросів $-6,0 \pm 0,35$ ($Cv=47,18\%$), поросят усього $-65,5 \pm 4,35$ міс. ($Cv=52,79\%$), одержано живих поросят $-62,2 \pm 4,12$ гол. ($Cv=53,53\%$), багатоплідність $-10,1 \pm 0,20$ гол. ($Cv=15,90\%$), маса гнізда на час відлучення у віці 28 днів $-77,0 \pm 1,00$ кг ($Cv=10,37\%$), збереженість $-95,0 \pm 0,75\%$, тривалість міжопоросного періоду $-175,5 \pm 3,92$ днів ($Cv=17,72\%$), кількість непродуктивних днів з розрахунку на один опорос $-27,0 \pm 2,87$ ($Cv=84,47\%$).

З урахуванням внутріпородної диференціації свиноматок за показником «експлуатаційна цінність» встановлено, що свиноматки категорії «висока експлуатаційна цінність» переважають ровесниць протилежного класу «низька експлуатаційна цінність» за тривалістю життя на $29,9$ міс. ($td=13,71$, $P<0,001$), тривалістю племінного використання $-29,6$ міс. ($td=14,50$, $P<0,001$). Різниця між тваринами зазначених груп за показниками «одержано опоросів» становить $5,7$ опоросів ($td=14,50$, $P<0,001$), «одержано поросят усього, гол.» $-70,5$ гол. ($td=13,85$, $P<0,001$), «одержано живих поросят, гол.» $-67,7$ гол. ($td=20,83$, $P<0,001$), «багатоплідність, гол.» $-3,3$ гол. ($td=10,31$, $P<0,001$), «маса гнізда на час відлучення у віці 28 днів $-6,5$ кг. ($td=2,55$, $P<0,05$). Різниця між групами за індексом М. Д. Березовського дорівнює $6,11$ балів ($td=17,97$, $P<0,001$). Максимальні показники «збереженість, %», «тривалість міжопоросного періоду, днів» та «кількість непродуктивних днів з розрахунку на один опорос» $-99,2 \pm 0,80\%$, $217,1 \pm 22,78$ та $27,0 \pm 2,87$

діб відповідно встановлено у свиноматок категорії «низька експлуатаційна цінність».

Результати розрахунку економічної ефективності використання свиноматок різної експлуатаційної цінності свідчать, що максимальну прибавку додаткової продукції за показником «маса гнізда на час відлучення у віці 28 діб, кг» одержано від свиноматок категорії «висока експлуатаційна цінність» – 6,03%, а її вартість дорівнює +148,24 грн., за умови, що ціна реалізації молодняку свиней на переробні підприємства регіону на час проведення досліджень становила 44,8 грн. за 1 кг живої маси.

Висновки. На основі проведених досліджень встановлено, що свиноматки великої білої породи підконтрольної популяції характеризуються достатньо високими показниками експлуатаційної цінності та відтворювальних якостей. Так, кількість свиноматок у стаді, від яких одержано за період племінного використання 100 і більше живих поросят дорівнює 29,72%, категорії «висока експлуатаційна цінність» – 58,73%. Свиноматки категорії «висока експлуатаційна цінність» достовірно переважають ровесниць категорії «низька експлуатаційна цінність» за показниками «тривалість життя, міс.», «тривалість племінного використання, міс.», «одержано опоросів», «одержано поросят усього, гол.» «одержано живих поросят, гол.», «багатоплідність, гол» та «маса гнізда на час відлучення у віці 28 діб в середньому на 56,71%. Використання тварин зазначеної групи («висока експлуатаційна цінність») забезпечують одержання додаткової продукції на рівні 6,03%, а її вартість становить 148,24 грн кг/гол.

Подяка. Автор висловлює офіційну подяку головному технологу СТОВ «Дружба – Казначейка» Дніпропетровської області Шепель Н. О. та зоотехніку-селекціонеру Бичевніку П. А. за надану практичну допомогу щодо виконання експериментальної частини досліджень.